

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, dne 18.2.2021

INFR(2020)2357

C(2021) 834 final

Spoštovani gospod minister,

želim Vas opozoriti na izvajanje Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/52/ES z dne 29. aprila 2004 o interoperabilnosti elektronskih cestninskih sistemov v Skupnosti¹ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2004/52/ES) in Odločbe Komisije 2009/750/ES z dne 6. oktobra 2009 o opredelitvi evropskega elektronskega cestninjenja in zadevnih tehničnih elementov² (v nadaljnjem besedilu: Odločba 2009/750/ES).

I. Pravo EU

1. Obveznost izvajalcev cestninjenja, da sprejmejo ponudnike storitev EETS na svojem območju cestninjenja.

Direktiva 2004/52/ES določa potrebne pogoje za zagotovitev interoperabilnosti elektronskih cestninskih sistemov v Uniji. V členu 1(3) je navedeno, da se ta cilj doseže z vzpostavitvijo evropskega elektronskega cestninjenja (EETS). Ta storitev, ki dopolnjuje nacionalno elektronsko cestninjenje držav članic, zagotavlja interoperabilnost po vsej Uniji za uporabnike elektronskih cestninskih sistemov.

Člen 3(1) Direktive 2004/52/ES določa, da se „[v]zpostavi [...] evropsko elektronsko cestninjenje, ki zajema vsa cestna omrežja v Skupnosti, na katerih se cestnine ali pristojbine za uporabo cest pobirajo elektronsko. To elektronsko cestninjenje bo opredeljeno s sklopom pogodbenih pravil, ki bodo izvajalcem in/ali izdajateljem dovoljevala opravljati storitev, s sklopom tehničnih standardov in zahtev ter podpisom enkratne naročniške pogodbe med koristniki in izvajalci in/ali izdajatelji, ki nudijo

¹ UL L 166, 30.4.2004, str. 124.

² UL L 268, 13.10.2009, str. 11.

Dr. Anže LOGAR
Minister za zunanje zadeve
Prešernova cesta 25
SI-1001 Ljubljana

storitev. Ta pogodba omogoča dostop do storitve na celom omrežju, naročnino pa bo mogoče skleniti pri izvajalcu za katerikoli del omrežja in/ali pri izdajatelju.“

Direktiva 2004/52/ES in Odločba 2009/750/ES določata pravni okvir pogodbenega razmerja med izvajalci cestninjenja in ponudniki storitev EETS.

Ponudnik storitev EETS pomeni pravno osebo, ki ustreza zahtevam iz člena 3 Odločbe 2009/750/ES in je registrirana v državi članici, kjer ima sedež, ter zagotavlja uporabnikom EETS dostop do EETS. V skladu s členom 3 navedene odločbe morajo biti ponudniki storitev EETS registrirani v državi članici, v kateri imajo sedež.

Države članice pripravijo tudi nacionalne elektronske registre z območji EETS na svojih ozemljih, vključno z informacijami, ki med drugim zadevajo izjavo o območjih EETS, ki jo mora vsak izvajalec cestninjenja pripraviti in hraniti v skladu s členom 5(2) Odločbe 2009/750/ES. V izjavi o območjih EETS so določeni splošni pogoji dostopa na območja cestninjenja izvajalcev cestninjenja za ponudnike storitev EETS v skladu s Prilogo I k Odločbi.

V skladu s členom 5(3) Odločbe 2009/750/ES:

„Izvajalci cestninjenja sprejmejo katerega koli ponudnika storitev EETS, ki vloži zahtevo za nudenje storitev EETS na območju(-ih) EETS, v pristojnosti izvajalca cestninjenja, brez razlikovanja.

Sprejemanje ponudnika storitev EETS na neko območje cestninjenja se vodi skladno s splošnimi pogoji iz izjave o območju EETS s ciljem sklenitve pogajanj v časovnem okviru iz člena 4(1), za kar lahko veljajo posebni pogodbeni pogoji.

Če se izvajalec cestninjenja in ponudnik storitev EETS ne moreta dogovoriti, se zadeva posreduje spravnemu organu, ki je odgovoren za zadevno območje cestninjenja.“

„Postopek sprejemanja“ ponudnikov storitev EETS je sestavljen iz več postopkovnih korakov, ki so ponudnikom storitev EETS znani, ko izvajalec cestninjenja objavi izjavo o območjih EETS. Če se izvajalec cestninjenja in ponudnik storitev EETS ne moreta dogovoriti, se zadeva posreduje spravnemu organu, ki je odgovoren za zadevno območje cestninjenja.

II. Dejstva

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji (DARS) upravlja in vzdržuje slovensko avtocestno omrežje ter je hkrati izvajalec cestninjenja. Nacionalni sistem elektronskega cestninjenja na podlagi prevožene razdalje DarsGo³, ki se uporablja za vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone, je začel delovati 1. aprila 2018, vendar še ne vključuje možnosti, da bi storitev ponujali ponudniki storitev EETS. Da bi v cestninski sistem DarsGo vključili EETS, je DARS začel razpisni postopek in izbral ponudnika storitev z nalogo, da opredeli tehnične specifikacije, potrebne za delovanje EETS in njegovo vključitev v obstoječi sistem.

Trenutno morajo biti vsa vozila registrirana v sistemu DarsGo in uporabljati obvezno opremo DarsGo za vozila⁴, ki jo zagotavlja DARS, ki je tudi glavni nacionalni ponudnik

³ <https://www.darsgo.si/portal/si/o-nas>

⁴ https://www.darsgo.si/portal/static/cms/pdf/si/dokumenti_podatkovni_list.pdf

storitev elektronskega cestninjenja. Na trgu cestninjenja ne delujejo drugi nacionalni ponudniki, prav tako ni ponudnikov storitev EETS. Komisija je bila obveščena, da je več ponudnikov storitev EETS že leta 2018 začelo razpravljati in sodelovati z družbo DARS, da bi bili sprejeti kot ponudniki storitev EETS na slovenski trg cestninjenja. Postopek sprejemanja se je začel, vendar ker ni bilo dovolj napredka, je bil konec leta 2018 začasno ustavljen, ne da bi bilo navedeno, kdaj naj bi se nadaljeval.

Slovenija je 20. septembra 2019 z dopisom Ministrstva za infrastrukturo (referenčna številka: 37110-2/2014/157-02111213), v katerem je bilo med drugim obravnavano vprašanje „sprejemanja“ ponudnikov storitev EETS, Komisijo obvestila, da si močno prizadeva za čim hitrejšo vključitev zainteresiranih ponudnikov storitev EETS v slovenski sistem DarsGo.

Ker ni bilo nobenega napredka, je Komisija 4. junija 2020 z dopisom z referenčno številko Ares 2020/2884152, naslovljenim na Slovenijo, ponovno izrazila zaskrbljenost zaradi odsotnosti dejavnih ponudnikov storitev EETS v Sloveniji in pomanjkanja napredka pri njihovem sprejemanju.

Slovenija je 11. septembra 2020 z dopisom Ministrstva za infrastrukturo (referenčna številka: 37110-2/2014/194-026101213) Komisiji poslala podrobne informacije o ovirah, povezanih s sprejemanjem ponudnikov storitev EETS v sistem elektronskega cestninjenja DarsGo. Okvirno je bilo navedeno, da bi se preskušanje za EETS lahko izvedlo v prvi polovici leta 2021. Iz navedenega dopisa izhaja, da je temeljni razlog za zamude pri začetku „postopka sprejemanja“ za ponudnike storitev EETS, da družba DARS ni rešila tehničnih in pogodbenih težav s ponudnikom storitev. Zato je Slovenija Komisijo zaprosila za mnenje glede izbire tehnološke rešitve. Po navedbah slovenskih organov bi odprtje sistema ponudnikom storitev EETS pomenilo velike stroške za slovensko upravo in zdi se, da je to glavni razlog za blokado začetka „postopka sprejemanja“.

Komisija se je 1. oktobra 2020 z dopisom (referenčna številka Ares (2020)5152500) odzvala Sloveniji in jo pozvala, naj čim prej odpravi vse pogodbene in tehnične ovire, ki povzročajo nepotrebno zamudo v postopku akreditacije EETS v Sloveniji, in predloži konkreten časovni okvir za akreditacijo ponudnikov storitev EETS. Slovenijo je obvestila, da Komisija ali ponudniki storitev EETS ne morejo izdajati mnenj v zvezi s tehnološkimi rešitvami, ki jih izvajalci cestninjenja uporabljajo pri določanju specifikacij, na katerih temelji njihov elektronski cestninski sistem. Izvajalec cestninjenja mora določiti interoperabilne specifikacije v skladu z določbami prava EU ter o njih obvestiti ponudnike storitev in s tem ponudnikom storitev EETS omogočiti zadostno jasnost glede pogojev za nudenje storitev EETS na ustreznem območju cestninjenja.

Slovenija je 29. oktobra 2020 z dodatnim dopisom (referenčna številka: 37110-2/2014/206-026101213) potrdila težave, na katere je naletela v svojih odnosih s ponudniki storitev. Navedla je, da bo priprava tehničnih specifikacij podlaga za opredelitev naslednjih korakov pri akreditaciji ponudnikov storitev EETS v DarsGo. Vsebina in časovni okvir sistema bosta določena najpozneje do konca tega leta. DARS bo ponudnike storitev EETS obvestil o zavezujočih poslovnih pogojih v prvem četrtletju leta 2021.

III. Analiza

V navedenih določbah Direktive 2004/52/ES in Odločbe 2009/750/ES je jasno določeno, da morajo države članice vzpostaviti evropsko elektronsko cestninjenje, ki ga izvajajo ponudniki storitev EETS, registrirani v državi članici, v kateri imajo sedež. V ta namen se pogajanja med izvajalcem cestninjenja in ponudniki storitev EETS, ki so vložili zahtevo za nudenje storitev EETS na območjih EETS, za katera je odgovoren izvajalec cestninjenja, zaključijo v časovnem okviru iz člena 4(1) Odločbe 2009/750/ES, tj. 24 mesecev po registraciji ponudnika storitev EETS v skladu s členom 19 Odločbe.

DARS je slovensko izjavo o območjih cestninjenja objavil aprila 2018⁵. DARS je sicer začel dejavnosti za vključitev ponudnikov storitev EETS v sistem, vendar je konec leta 2018 postopek ustavil in pogajanja med družbo DARS in ponudniki storitev EETS, ki so vložili zahtevo za dostop do ustreznega območja cestninjenja, se niso začela. Zato do danes na slovenskem trgu cestninjenja ni dejavnih ponudnikov storitev EETS in ni jasno, kdaj se bodo pogajanja začela.

Komisija je zlasti zaskrbljena zaradi dejstva, da kljub pripravljeni izjavi o območjih cestninjenja od aprila 2018 Slovenija ne sprejema ukrepov, potrebnih za rešitev pogodbenih in finančnih težav z njenim izvajalcem storitev, tj. določitve tehničnih specifikacij za vmesnike zalednega sistema, ki so potrebne za delovanje EETS. Slovenija bi lahko začela dejanski „postopek sprejemanja“ s ponudniki storitev EETS šele potem, ko bi rešila ta vprašanja.

Poleg tega pogodbene težave med družbo DARS in njenim ponudnikom storitev v zvezi s tehničnimi rešitvami, potrebnimi za storitve EETS, ki jih dolgo ni bilo mogoče zagotoviti, skupaj z odsotnostjo konkretne časovnice, ki bi bila na voljo ponudnikom storitev EETS glede njihovega dostopa do slovenskega trga, kažejo na premajhno zavezanost slovenskih organov k začetku „postopka sprejemanja“ ponudnikov storitev EETS. Slovenski organi do zdaj še niso vzpostavili potrebnega okvira, da bi se lahko pogajanja med izvajalcem cestninjenja in ponudniki storitev EETS dejansko kmalu začela. Tako se zdi malo verjetno, da bi v letu 2021 v Sloveniji deloval kateri koli ponudnik storitev EETS.

Zato Komisija meni, da Slovenija krši člen 3(1) Direktive 2004/52/ES in člen 5(3) Odločbe 2009/750/ES, ker ni sprejela ukrepov, potrebnih, da se omogoči sprejemanje ponudnikov storitev EETS na slovenska območja cestninjenja. V skladu s temi določbami morajo slovenski organi vzpostaviti in omogočiti zagotavljanje EETS in brez odlašanja sprejeti ponudnike storitev EETS na slovenska območja cestninjenja.

Slovenija je v skladu s členom 5(3) Odločbe 2009/750/ES obvezana zagotoviti, da se pogajanja med družbo DARS in ponudniki storitev, ki so vložili zahtevo za nudenje storitev EETS na območjih EETS, za katere je odgovoren DARS, zaključijo v roku, ki je naveden v členu 4(1) Odločbe, in sicer v 24 mesecih po registraciji ponudnikov storitev v skladu s členom 19 Odločbe.

Zato mora Slovenija hitro sprejeti vse potrebne ukrepe za odpravo navedenih težav, in sicer z dejanskim začetkom „postopka sprejemanja“ EETS. Sedanje stanje odvrča

⁵ https://www.dars.si/Izjava_o_obmocju_EETS

ponudnike storitev, ki želijo biti dejavni v Sloveniji, ter ogroža oblikovanje skupnega trga za EETS v Evropi in doseganje interoperabilnosti za uporabnike.

IV. Zaključek

Glede na navedeno Evropska komisija meni, da Slovenija ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 3(1) Direktive 2004/52/ES in člena 5(3) Odločbe Komisije 2009/750/ES, ker ni začela in zaključila pogodbenih pogajanj med izvajalcem cestninjenja in ponudniki storitev na svojem ozemlju ter tako ponudnikom storitev EETS ni omogočila nudenja storitev EETS v Sloveniji.

Komisija v skladu s členom 258 Pogodbe o delovanju Evropske unije Vlado Republike Slovenije poziva, da v dveh mesecih od prejema tega dopisa predloži svoje pripombe k navedenemu.

Po pregledu pripomb ali če pripombe v predpisanem roku ne bodo predložene, lahko Komisija po potrebi izda obrazloženo mnenje, kot določa isti člen.

S spoštovanjem,

Za Komisijo,

Adina VĂLEAN

Članica Komisije

